ODPORÚČANIA

ODPORÚČANIE KOMISIE

z 27. marca 2014

o druhom koordinovanom pláne kontroly s cieľom určiť rozšírenie podvodných praktík pri predaji určitých potravín

(Text s významom pre EHP)

(2014/180/EÚ)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 z 29. apríla 2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných s cieľom zabezpečiť overenie dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá ([1]), a najmä na jeho článok 53,

keďže:

(1) Článkom 53 nariadenia (ES) č. 882/2004 sa Komisia splnomocňuje odporučiť koordinované plány kontroly, ktoré sa organizujú ad hoc, ak sa to považuje za potrebné, najmä s ohľadom na určenie rozšírenia ohrozenia krmív, potravín a zvierat.

(2) Smernicou 2000/13/ES Európskeho parlamentu a Rady ([2]) sa stanovujú pravidlá Únie na označovanie potravín uplatniteľné na všetky potraviny.

(3) Podľa smernice 2000/13/ES by použité označenie a metódy nemali uviesť spotrebiteľa do omylu, pokiaľ ide o vlastnosti potravín vrátane ich skutočnej povahy a identity. Okrem toho v prípade, že neexistujú osobitné predpisy Únie ani osobitné vnútroštátne predpisy, platí, že názvom, pod ktorým sa potravina predáva, by mal byť názov vžitý v členskom štáte, v ktorom sa potravina predáva, alebo opis potraviny, ktorý musí byť dostatočne presný, aby kupujúcemu umožnil poznať skutočnú povahu potraviny.

(4) Všetky zložky sa musia uviesť na etikete predbalených potravín určených pre konečného spotrebiteľa alebo do zariadení spoločného stravovania. Najmä v prípade potravín, ktoré ako zložku obsahujú mäso a ktoré sú určené pre konečného spotrebiteľa alebo do zariadení spoločného stravovania, sa musí priamo na obale alebo na etikete pripevnenej na obale uviesť tiež druh zvieraťa, z ktorého mäso pochádza. Ak je určitá zložka uvedená v názve potraviny, musí byť v zozname zložiek uvedené aj jej množstvo vyjadrené v percentách, aby sa predišlo uvedeniu spotrebiteľa do omylu, pokiaľ ide o identitu a zloženie potraviny.

(5) V nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 ([3]) sa stanovujú ďalšie požiadavky na označovanie, ktoré sa vzťahujú na osobitné potraviny živočíšneho pôvodu. Najmä sa v ňom stanovuje, že na baleniach určených na predaj konečnému spotrebiteľovi, ktoré obsahujú mleté mäso, okrem iného z nepárnokopytníkov, sa musí uviesť, že také výrobky by sa mali pred spotrebou tepelne upraviť, ak to vyžadujú vnútroštátne predpisy členského štátu, na území ktorého sa výrobok uvádza na trh, a v takom rozsahu, v akom to tieto predpisy vyžadujú.

(6) V nadväznosti na úradné kontroly vykonávané od decembra 2012 v niekoľkých členských štátoch bola Komisia informovaná o tom, že niektoré predbalené výrobky obsahujú konské mäso, ktoré nie je uvedené v zozname zložiek priamo na obale alebo na etikete k nemu pripevnenej. Namiesto toho sa v názve niektorých týchto potravín a/alebo v priloženom zozname zložiek klamlivo uvádzala len prítomnosť hovädzieho mäsa.

(7) V súlade s článkom 17 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ([4]) musia prevádzkovatelia potravinárskych a krmivárskych podnikov vo všetkých stupňoch výroby, spracúvania a distribúcie v podnikoch, ktoré riadia, zabezpečiť, aby potraviny alebo krmivá spĺňali požiadavky potravinového práva, ktoré sa týkajú ich činností a musia overovať, či sa také požiadavky plnia.

([1]) Ú. v. EÚ L 165, 30.4.2004, s. 1.

([2]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/13/ES z 20. marca 2000 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa označovania, prezentácie a reklamy potravín (Ú. v. ES L 109, 6.5.2000, s. 29).

([3]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 z 29. apríla 2004, ktorým sa ustanovujú osobitné hygienické predpisy pre potraviny živočíšneho pôvodu (Ú. v. EÚ L 139, 30.4.2004, s. 55).

([4]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín (Ú. v. ES. L 31, 1.2.2002, s. 1).

(8) V odporúčaní Komisie 2013/99/EÚ [1] sa členským štátom odporúča vykonávať počas jedného mesiaca koordinovaný plán kontroly s cieľom stanoviť mieru rozšírenia podvodných praktík pri predaji určitých potravín. Tento odporúčaný koordinovaný plán kontroly pozostáva z dvoch opatrení. Prvé opatrenie spočíva v primeraných kontrolách vykonávaných na maloobchodnej úrovni a v iných zariadeniach s cieľom určiť, či predbalené a nepredbalené potravinárske výrobky obsahujú konské mäso, ktoré nie je riadne označené na obale, alebo v prípade nepredbalených potravín nie sú informácie týkajúce sa jeho prítomnosti dostupné spotrebiteľom alebo zariadeniam spoločného stravovania. Druhé opatrenie spočíva v primeraných kontrolách vykonávaných v zariadeniach, v ktorých sa manipuluje s konským mäsom určeným na ľudskú spotrebu vrátane potravín s pôvodom v tretích krajinách, na účely zisťovania rezíduí fenylbutazónu.

(9) Výsledky koordinovaného plánu kontroly potvrdili opakované nedodržiavanie právnych predpisov, ktoré sa vzťahujú na označovanie mäsových výrobkov vo väčšine členských štátov. Je preto potrebné nadviazať na tento koordinovaný plán kontroly druhým kolom kontrol na maloobchodnej úrovni a v iných zariadeniach s cieľom určiť, či sa aj naďalej vyskytujú postupy zistené počas prvého koordinovaného plánu kontroly.

(10) Na druhej strane sa úradnými kontrolami vykonávanými na overenie prítomnosti rezíduí fenylbutazónu nezistili žiadne rozsiahle opakované nedodržiavanie predpisov; odporúčať druhý súbor koordinovaných kontrol v tejto záležitosti sa preto v tejto fáze nepovažuje za potrebné.

(11) Počas prvého koordinovaného plánu kontroly poskytovalo referenčné laboratórium Európskej únie pre živočíšne proteíny v krmivách poradenstvo týkajúce sa používania metód na zistenie prítomnosti bielkovín nedeklarovaného druhu zvierat vo vzorkách. Pre túto analýzu ešte stále neexistuje validovaná metóda, ale po konzultácii s odborníkmi vyššie uvedené laboratórium aktualizovalo informácie týkajúce sa používania harmonizovaného protokolu a sprístupnilo ich na svojej webovej stránke.

(12) Členské štáty by mali v stanovenej lehote a v harmonizovanom formáte oznamovať Komisii použité metódy, výsledky kontrol a opatrenia prijaté v prípade pozitívnych nálezov.

(13) Po porade so Stálym výborom pre potravinový reťazec a zdravie zvierat,

PRIJALA TOTO ODPORÚČANIE:

1. Členské štáty by mali koordinovaný plán kontroly realizovať počas obdobia 4 po sebe nasledujúcich týždňov v časovom rámci od 21. apríla do 16. júna 2014 v súlade s prílohou I k tomuto odporúčaniu.

2. Členské štáty by mali o výsledkoch úradných kontrol vykonaných v súlade s bodom 1 a o všetkých relevantných opatreniach na presadzovanie právnych predpisov podať správu do 22. júla 2014 vo formáte uvedenom v prílohe II k tomuto odporúčaniu.

V Bruseli 27. marca 2014

Za Komisiu

Tonio BORG

člen Komisie

[1] Odporúčanie Komisie 2013/99/ES z 19. februára 2013 o koordinovanom pláne kontroly s cieľom určiť rozšírenie podvodných praktík pri predaji určitých potravín (Ú. v. EÚ L 48, 21.2.2013, s. 28).

PRÍLOHA I

Druhý koordinovaný plán kontroly s cieľom určiť rozšírenie podvodných praktík pri predaji určitých potravín

ROZSAH KOORDINOVANÉHO PLÁNU KONTROLY A OPATRENIA V RÁMCI NEHO

A. Rozsah výrobkov

1. Potraviny predávané a/alebo označené ako potraviny obsahujúce hovädzie mäso ako dominantnú mäsovú zložku (napr. mleté mäso, mäsové výrobky a mäsové prípravky) patriace do týchto dvoch kategórií:

   a) predbalené potraviny určené pre konečného spotrebiteľa alebo zariadenia spoločného stravovania, ktoré sú označené ako potraviny obsahujúce hovädzie mäso ako dominantnú zložku;

   b) potraviny ponúkané na predaj konečnému spotrebiteľovi alebo zariadeniu spoločného stravovania v nepredbalenom stave a potraviny balené v mieste predaja na žiadosť spotrebiteľa alebo v spotrebiteľskom balení na priamy predaj, ktoré sa predávajú ako potraviny obsahujúce hovädzie mäso ako dominantnú zložku v mäsitom podiele výrobku.

2. Na účely tohto koordinovaného plánu kontroly sa uplatňuje vymedzenie „predbalenej potraviny“ podľa článku 1 ods. 3 písm. b) smernice 2000/13/ES.

3. Na účely tohto koordinovaného plánu kontroly sa uplatňujú vymedzenia „mletého mäsa“, „mäsových prípravkov“ a „mäsových výrobkov“ podľa bodov 1.13, 1.15 a 7.1 prílohy I k nariadeniu (ES) č. 853/2004.

B. Cieľ

Príslušné orgány by mali vykonávať úradné kontroly s cieľom zistiť, či výrobky uvedené v písmene A obsahujú konské mäso, ktoré nie je na obale primerane označené, alebo či informácie o jeho prítomnosti v prípade nepredbalených potravín nie sú dané k dispozícii konečným spotrebiteľom alebo zariadeniam spoločného stravovania v súlade s ustanoveniami Únie a prípadne vnútroštátnymi ustanoveniami.

C. Miesta odberu vzoriek a postup

1. Vzorky by mali byť reprezentatívne pre dotknuté výrobky v danom členskom štáte a pokrývať veľkú škálu výrobkov.

2. Odber vzoriek by sa mal vykonávať na maloobchodnej úrovni (napr. v supermarketoch, menších obchodoch, miestnych mäsiarstvach) a možno ho rozšíriť aj na iné zariadenia (napr. chladiarenské sklady).

D. Počet vzoriek a podmienky

V tabuľke sa uvádza prehľad orientačného odporúčaného počtu vzoriek, ktoré treba odobrať v období stanovenom v bode 1 uvedeného odporúčania. Rozdelenie vzoriek podľa členských štátov vychádza z počtu obyvateľstva, pričom minimálny počet je 10 vzoriek dotknutých výrobkov na členský štát za 30 dní.

Potraviny predávané ako potraviny obsahujúce hovädzie mäso	
Krajina predaja	Odporúčaný počet vzoriek
Francúzsko, Nemecko, Taliansko, Spojené kráľovstvo, Španielsko, Poľsko	150
Rumunsko, Holandsko, Belgicko, Grécko, Portugalsko, Česká republika, Maďarsko, Švédsko, Rakúsko, Bulharsko	100
Litva, Slovensko, Dánsko, Írsko, Fínsko, Lotyšsko, Chorvátsko	50
Slovinsko, Estónsko, Cyprus, Luxembursko, Malta	10

E. Metóda

Použije sa tento protokol:

1. Všetky vzorky by sa mali podrobiť počiatočnému skríningovému testu zameranému na zistenie prítomnosti konského mäsa v mäsitej zložke (ako pomer hmotnostného podielu w/w) na úrovni 0,5 % alebo vyššej. Výber skríningovej metódy je v pôsobnosti členského štátu.

2. Iba vzorky s pozitívnym výsledkom skríningového testu podľa odseku 1 by mali byť predmetom potvrdzujúceho testu, ktorý využíva techniku RT-PCR a je zameraný na mitochondrickú DNA, s cieľom zistiť prítomnosť konského mäsa v mäsitej zložke (ako pomer hmotnostného podielu w/w) na úrovni 1 % alebo vyššej. Metóda použitá na potvrdenie musí byť kalibrovaná podľa štandardizovanej kontrolnej vzorky čerstvého mäsa dodanej z referenčného laboratória Európskej únie pre živočíšne bielkoviny v krmivách.

3. Všetky potvrdzujúce testy podľa odseku 2 by sa mali v členských štátoch vykonávať v laboratóriu, ktoré na tento účel určil príslušný orgán. Určené laboratórium môže byť v inom členskom štáte, po dohode s príslušným úradom tohto členského štátu. Určené laboratórium by malo byť certifikované minimálne podľa normy ISO 17025 pre porovnateľné testy. Určené laboratórium sa môže podieľať aj na počiatočnom skríningovom kole.

   Názov a adresa určených laboratórií, ktoré sa zapoja do potvrdzujúcich testov, by sa mali zaslať referenčnému laboratóriu Európskej únie pre živočíšne bielkoviny v krmivách, ktoré tieto informácie zverejní na svojej internetovej stránke.

   Podrobnejšie pokyny k potvrdzujúcej metóde sú k dispozícii na webovej stránke referenčného laboratória Európskej únie pre živočíšne bielkoviny v krmivách, na adrese http://eurl.craw.eu/en/164/legal-sources-and-sops

PRÍLOHA II

Formát správy o výsledkoch podľa bodu 2

Kategória výrobku	Počet vzoriek	Použitá metóda testovania (typ testu a obchodné meno) v 1. skríningovom kole	Počet pozitívnych výsledkov po 1. skríningovom kole (=/> 0,5 %)	Metóda testovania v potvrdzujúcom kole	Počet pozitívnych výsledkov po 2. kole v určenom laboratóriu (=/> 1 %)	Poznámky

Celkový počet vzoriek	
Celkový počet pozitívnych vzoriek po 1. skríningovom kole	
Celkový počet pozitívnych vzoriek po 2. kole v určenom laboratóriu	

Formát správy o opatreniach na presadzovanie právnych predpisov podľa bodu 2

Počet pozitívnych nálezov, v prípade ktorých už boli uložené opatrenia na presadzovanie právnych predpisov	
Ak je to možné, uveďte podrobnosti týkajúce sa najbežnejších uložených opatrení na presadzovanie právnych predpisov (maximálne v troch zarážkach)	
Počet pozitívnych nálezov, v prípade ktorých doteraz neboli uložené opatrenia na presadzovanie právnych predpisov	
Ak je to možné, uveďte podrobnosti týkajúce sa najbežnejších dôvodov neuloženia opatrení na presadzovanie právnych predpisov (maximálne v troch zarážkach)	